

آبونه شرائطی

داخلی ، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰) ، آلتی آیلنی
(۱۳۰) غروشدر .

[نسخہ سی ۵۰ غروش ،
سنه لکی ۵۲ نسخہ در .]

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسئله موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور ، درج ایدله من
یازیلر اعاده اولونماز .

کتابخانه

فکر و فکر

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفتلق مجموعه اسلامیه در

صاحب و مدیر مسئول

باش محرر

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

محمد ماکف

امیرف ادیب

آبونه اهدکم سبیل الرشاد

عدد : ۳۷۴

۱۰ محرم ۱۳۳۷

پنجشنبه

۱۷ تشرین اول ۱۳۳۴

جلد ۱۵

اخطارات
آدرس تبدیلنده آبرجه باش
غروش کوندردیلیدر
مکوبلرک امضالری واضح
وارقوناقلی اولسی و آبونه صره
توسروسی محتوی بولنسی لازمدر
ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرینک آدرسلرینک فرانسه
چده یازلسی رجا اولنور
پاره کوندردیلدیکی زمان نه به دائر
اولدیغنک واضحاً بیلدیرلسی رجا
اولنور .

محافظه ایده مامش اولسی ، دیگر طرفدن بو کی مناقشاتک اسلامک
غیری ملل و نخل اربانه دینه دخل و تعریض ایچون قوتلی بر
مشع تشکیل ایتسی بر آز اوزونجه سویله مکه لزوم و احتیاج حسن
ایتدیریوردی .

مترجمی : محمد شوکت عبدالعزیز چاوش

بحران اجتماعیمز

مؤلفی : برنس محمد شعیب ملیم پاشا

مقدمه :

هیئت اجتماعیه عثمانیه زمانمزه الهمهک بحر انلردن برنی کیریورد .
بو هیئت اجتماعیه ، اعدا تا بر معشریشیر حال ابتدائیسنه رجوع ایتمش کی
کورو نیورد . ایلانج
ایدهک اخلاق ، عنعنات ، اعتقادات کی بالجمله عواملک افساخنه انضمام
ایدن فقدانی انظامدن رخه دار اولان بنیان اجتماعیه معروض
ترزل و انهدام بولنیورد .
افراد هیئتدن هر بری ایستدیکنی یاپیورد . بو بر جوئی کمال
تفاخرله شهر ایلدیکی تقابصی ، معاینی ، سیاتی مدنیت جدیدک
فضائلدن ویا هیچ اولازسه نتایج ضروریه سنیدن اولق اوزره قبول
ایتدیرمکه پالیسیدینی جالدم . کندیسنی بر دایره مصیبه دعوت
ایدهک ، وجدان و اخلاق اجتماعیه رعایته اچار ایلدک هیچ
بر صدای اعتراض بوکینلمه یور .
وقتیله او قدر قوتلی ، او قدر زنده بولمش اولان هیئت اجتماعیه
عثمانیه بو قدر آزر زمان نظر قندم ابو درجه بصل بوزولدی .
تدقیقه جالیشه جغمنز اسباب و عوامل .
مؤثرات اجنبیه
عصره اخیرده دولتک متادیا دولچار ضعیف اولسقی و اربی دشمنلر .
ینک علی الدوام متزاید بر قدرت و شوکت اکتساب ایتسی افکار
عمومیله بی اخلق اشغال ایتدی اولدی .
دولت ساسه سیله اکتدکجه تاثیراتی بر جس ایتدیرن
راکوندن کونه مملکتک امواردا الخلیسنه مداخله شکل و صورتیه منقلب
اولنیوردی .
مطلوبه صورتیه متادیا کتف و لحامت و دوچان ایشوش اولان احوال
عمومیله ، بالنهایه زمانه ازان پراقلاشدنک سیاسی دلیللریمزک اذقت
واعتنای جدیدی آوروپا به عطف ایتدیردی .

اوزاده کدبه و دارات ایله شعشعه پاش ، اذواق صفا بخشا ایله
مالامال بر حالده تماشا ایشدکاری بر مدنیت لمعه نشارک دیدار بر تو
افزونیه کوزری قاشه رق ، ماثرینی عوامل و مؤثراتی ظنیله اخلاق
و تعاملات غریبه نک مملکتلرینه تطبیق باعث دواى مصابج اوله بیله جکه
ذاهب اولدیلر .
او وقت بو مدنیت بوتون ایجه انکاری ، بوتون پارلاقلمری ایله
الکزیاده قرانسهده اشعه پاش اولدیغندن ، تعقیب ایدیلن غایه تمدن ده ،
هیئت اجتماعیه عثمانیه فرنگلشدیرمکدن عبارت قالدی . بناء علیه ،
فرانسز اخلاق و عاداتک تقلیدیه افکارینک تمیلدن باشلانیه رق
مزایا و حتی تقابصک اقتباسه اوزم نیلدی .
آرتق تورکجه برینه فرانسزجه سویله مک ، دینسز و سفینه کینمک ،
تروتی قارده و یا خود بر فرانسز متره سی قوللا عقاله توکتک ، اطوار
و محرکات انسانیه نک مرتبه بالاتری ، متمدنلره غیر متمدنلرک
مدار تمیز و تفریق عدا اولنیوردی .
لاتین ذهنیتک تحت حکمکنده قالان بو فرنگلشمش هیئت اجتماعیه ده
دینه ، عنعنیه ، عاده مملکتک انحطاطنه سببک ویرن ، تجدیدینه مانع
اولمده بر دوام اولان مضر کهنه انکار نظریله باقیلیورد . بوتون بو
اساسات اجتماعیه ، مدنیت و وطنپوری مؤثر نامه مهاجمات شدیدیه
هدف اولنیوردی .
آوروپا رقابتی ملل سائره غریبه نک اشتراکیه تعمم ایتدکجه ،
فرانسز اصولی اوزره تجدید ایله مک غایه سی ده ، ملل مختلفه بی تمیل
و تقلید صورتیه تحول ایتک باشلادی .
ایشته او وقت قدر خاطر انحصار اولان فرانسز نفوذ اجتماعیه
یکی رقیلر آزه سنده انقسام ایله هر بری عثمانلی پرستشکار و طرفدارلر
احزاز ایلدی .
برای تحصیل ویا سفارات عثمانیه به ماہوراً ممالک غریبه به کدوب
اخلاق و اعتیادات اجنبیه به مألوف بر حالده عودت ایدن بر جوق
کنجلردن ماعداء ، ملل مختلفدن هر بری ده داخل مملکتده منتسبلر ،
مخیمز ، مروج افکارلر ، طرفدارلر قراندره بیله جک مالی و تدریسی
مؤسسملر پیدا ایتدی .
فقط الہ عالی ، اک منور صنف اجتماعیمزک لاتین اساسنه استناد
ایلدن بو طرز تمیل و تقلیدی ، اچوق کچمه دن بو صنفک حیثیت
و اوقارینی اطاعه ایتدیردیکی ، کی ، علمینده استعجاب ایلدیکی نفرن
و خصومت عمومیله بر مردودیت فوق العاده به منجر اولمقدن خالی
قالدی .
مملکت بو صورتله عنعنات و انضباط مدنیتک محافظی ، وجدان
و اخلاق معاشرتنک ناظمی ، یادی تأمین تکامل اجتماعیه اولان
بو صنف عالیدن محرکام قالدی . بو سائقه ایله عنصر ناظمندن ،
رهبردن مستادین ، دلالتدن عالی قالان هیئت اجتماعیه عثمانیه نک
قسم دیکری ده سیرزمانی تعقیب ایده میهرک ، توالی سنین ایله احتیاجات

ماضی اوزرینہ بلاسود یکی بر بنای اجتماعی تأسیس نہ صرف مساعی ایلہ مش ، فقط ماہیت احوالہ پیدای اطلاع ایتمش اولسنہ رغماً ساتھ عجز و بی تابی ایلہ نہ یاپہ جعی بیلمہ مشدر .

بو سبیلہ زمانہ زده وقتیلہ تعیب و تقویح ابتدکی صنف منورک دلائیلہ ملل مختلفہ فی تقلید و تمثیلہ رام اولیور . و او صنف کی حتی اوندن دہا واپسین بر درکہ فساد اخلاقہ ، بر کریوہ حالت انحلالہ سوروکہ نیور .

**

تشکیلات ماضیہ :

ہیئت اجتماعیہ عثمانیہ نک کرک اسباب انحلال حاضری و کرک مدافعہ موجودیتندہ کی عجز عجیبی مجرد تشکیلاتک ماہیت خصوصیہ سبیلہ مملکتک اصلاحی خصوصندہ ارتکاب ایدیان خطیات اساسیہ مدیح بولنیور .

ہر مملکت کی ترکیادہ ، اسباب مولدہ سنک دوامی مدتیہ امتداد ایتمش اولان درہ بکک اصولیہ ادارہ اولندی . فقط مملکتک اساسات جدیدہ دائرہ سندہ تنظیم و تشبیتی کی احتیاجاتی مواجہہ شدہ ، درہ بکک ادارہ سی ، اصول مرکزیہ سیاسیہ واداریہ یہ تحول ابتد . خاقان مہفور جتیمکان سلطان محمود خان خضر ترینک سلطنتیہ باشلایان بو اصول جدیدہ نک احتیاجاتہ کافل اولق اوزرہ احداث اولنان بر کتیہ ماموزین ہر درلو مناصی ، بالجملہ وسائل اقتداری ، کافہ رتب تشریفاتی اجراز ایلہ ذی قدرت و مکتت بر سلسلہ قلمیہ صورتندہ شکل ابتد .

مرکزیت اصولک ماہیت احتیاجاتی الجا آئیہ تأسس ایدہ رک حکمدارک شخصندہ مجتمع نفوذک بر آلت منقادی اولمقدن بشقہ بر شیلہ مکلف بولنیمان بو صنف ممتاز ماموزین بر مزیت ادارہ بی حائر بولنہ بیلمککہ برابر ، بر قیمت حقیقیہ اجتماعیہ دن بالضرورہ طاری بولنیوردی .

چونکہ بر صنف خلقک ، اوصاف مطلوبہ بی حائر بر صنف عالی اجتماعی تشکیل ایتمسہ متوقف استقلالیتی ، استقراری ، عنعنہ بی ، مزیات مغویہ و فکریہ بی جامع بولنیوردی .

حکمدارک حافظہ بخش ابتدکی شان و شرف ، نفوذ و اقتدار ، ثروت و سامان و انقیاد مطلقک بر مکافاتک تشکیل ایدیکندن استقلالیتی مطلوبہ دن بالطبع محروم بولنیوردی .

افرادندن ہر برینک مقدراتی مافوقک توجہ و عدم توجہنہ و یا خود حکمدارک ارادہ کیفیہ سنہ متوقف بولندی کی ، ہر تبدل سلطنتندہ حکمدار جدیدک محملری سلفک کیلرینہ قائم اولدقرندن حالت استقرارندہ طاری بولنیوردی .

سلاسل عنعناتی منحصراً ماہیت ماموزینہ خاص اولان استرقاب ایلہ انقیاد و خودکامی عامیانہ تشکیل ایدنیوردی .

معاصرہ سنہ چارہ ساز اولہ میہ جق درجہ دہ متزاید بر حال اسف اشتمالدہ توفیق ابتد .

آرتق بر طرفدہ ہر شیی قبول و تجویز ایدن اک عالی ، اک منور صنف خلقک ملل مختلفہ فی افراطکارانہ بر صورتندہ تمثیل و تقلیدی حرکاتی ، دیگر طرفدہ قسماً منور صنوف مادونک ہر درلو تجددہ فارشی اشلاف نا پذیر ہدم تجویزی ، نفرت شدیدہ و متوحشانہ سنک آناری اجرای حکم ایدنیوردی .

ایستہ اصول جدیدہ تدریسیہ مؤسساتک ہنکام کشادندہ ہیئت اجتماعیہ عنانیہ بویلہ بر حالتندہ بولنیوردی .

علوم و فنون مثبتہ نک حکمران اولدینی عصر حاضرندہ چو جقاریمز اجراز اہایت و اقتدار نوینہ واسطہ یکانہ تلقی ایدیلن بو اصول تدریسک حین تنظیم و ترتیبندہ اخلاقیات ایلہ معلوماتک ، تربیہ ایلہ تحصیل یکدیگر لرندن آری شیلر اولدینی آکلاشلہ مش و یالکیز فنون و ذہنیت جدیدہ نک اساس برستشکارانہ سنہ ابقا ایدلش اولدیندن ماہیت حقیقیہ سی اعتباریلہ بر تمثیل و تقلید سقیمدن عبارت قلمش ایدی . بو سبیلہ تحصیل نقطہ نظرندن استحصالی اولنان نتایجک عادیلکی ، بو اصولی انظار اعتباردن اسقاطہ مع زیادہ کفایت ابتد . بوندن بشقہ ، اصلاحات تدریسیہ مقصدیلہ مجرد لریمزک احداث ایلدکری بو اصول ، عالیہ حیاتی ایلہ برابر ہیئت اجتماعیہ دنہ انحلال ایتمک کی حین اصلاحاتندہ اصلاً انتظار ایتمدکری دہا مؤثر بر نتیجہ حصولہ کتیردی .

چونکہ نوین و فنی عدا ایدیلن اصول جدیدہ تدریسیہ مزدن متحصیل ذہنیتلہ فنون و معقولاتدن ظن اولنان شیلردن بشقہ بر شیشہ رعایت ایتمک آلیشدریلان کنج لریک تربیہ و اخلاقیاتی بالضرورہ یک ناقص قالدی . ایستہ بویلہ بر ذہنیتلہ یتمش اولان نسل جدیدک دانشنہ ، ادراکنہ ، آرزوی تجدیتہ ، اساسات اجتماعیہ دن اولان عنعنہ و شیشہ ، اصول و آداب ، انقیاد و اخلاق کی ہیچ بر شی مقاومت ایدہ مدیکندن ، اولادک یک ناقص قالان تحصیل ایلہ بدک جہالت درک سنہ نزل ایتمش اولان کہنہ معلوماتی ایجاباتندن اولق اوزرہ حیثیت بدرانہ و حرمت ولدیہ کاملاً زائل اولش و بالہایہ اولادک ساتھ جرات و مدعائی ایلہ حقوقی ساقط اولان پدینی تحت حکمنہ آرتق رئیس عالیہ طوریہ طاقتنسی ماہیتندہ کی نتیجہ نتیجہ حصولہ کلدی .

بو صورتلہ طرز مہود تدریسک یتمدیردیکی بر قاچ زمرہ طلاب عصرلہ مقاومتلہ تہادیا دوچار اولمقدن خالی قالدینی اک شدید صائبہ رغماً ادامہ موجودیت ایدہ بیلمش اولان ہیئت اجتماعیہ عنانیہ انحلال ایدہ رک ، زمانہ ماضیک خاطر ات و تاراندن بشقہ ہیچ بر شی انتقال ایتمدی .

نسل جدیدک دانش و ادراک لہ اک مشوش بر ذہنیت بی انقیاد و فزتہ دوچار اولان ہیئت اجتماعیہ من ، حالت انحلالندہ انقاض

ایضا ایده مدیکندن فرزند اولمسنزین اختلاسکار بولنیوردی. بوسیله
توجهات عمومی بدن محروم قاله رق موقعی آنجق نفوذ واسع حکمداری بی
ایستدیکی کبی استعمال صورتیله محافظه ایده بیلوردی .

خرستیاندق نظرندہ اسلام

- ۲ -

أوت ، بو معظم و مادی مدنیت انسانلری مکارم اخلاقدن ،
روحانی مزیتلردن محروم براقشدر . دینی کتابلرده کوردکاری وعد
ووعیده ایمان و اعتقاد ایدن پک آزرقسمی استننا ایدمک شرطیله بومدنیت
ما یه دن استفاده ایدنلرک ، کندیلرینک ده تحت اعترافلرندہ اولدینی وجهله ،
حظوظات دنیوی بدن بشقه هیچ برشیئه ربط آمال ایتمکده اولدقلمری
آجیق سویلیورسهم خطا ایتمش اولمام ظن ایدرم . وجدانک حریتنه
طرفدار اولان ، واونک دینی رابطه لردن تجردله استقلال تام صاحبی
اولسقی تأمین یوانده مجاهدلره کیریشن نه آذملر کورولوزکه عفت
واستقامتک ، شئون ومعاملات اجتماعیده انصاف واعتدال دائره سنده
حرکتک تمثال مجسمی اولدقلمری اداایدوب طورلرده اوتہ طرفده
کائناتی آلت اوست ایده جک مفسدتلر ، حیات بشری تسمیم ایلنه جک
شاعتلر ارتکاب ایدرلر ؛ شاید بر طرفدن ، اللهدن قورق ؛ یوانده
براخطاره معروض قالیرلرسه خودکامانه برطورایله سویلیه فی استخفاف
وتزییفه قالدیشیرلر .

هر مملکتندہ پک چوقلمری کوردیکمز بوقیل آذملر بزہ شاعرک :

« والظلم من شیم النفوس فان تجد ذاعفة فدلالة لا یظلم

== نفوس بشرده مرکوز طبیعتلردن بریده ظلمدر . بناءً علیہ
عقیف ، جور و تعدیدن مجتنب بر آدم کورورسک بیل که بر سیدن
طولایی ظلم ایتمور . »

حکیمک : « انظلم کین فی النفس القوة تظهره والضعف یخفیہ =
نفس انسانیتندہ ظلم کیزلی بر خصلندر . قوت حسن ای رسه کندینی
کوسترر ، ضعف کوردیکجه سینر ، سوزلرینک محض حقیقت اولدیغنه
قطعی قناعت حاصل ایتدیرمشلردر .

ذاتاً قرآن مبین « ان الانسان لیطغی ان رآ ما استغنی » « ان الانسان
اظلوم کفار » و امثالی آیتلرله بزہ فطرت بشرده بو یولده نه کبی
غریزه لر ، خصلتلر مندیج بولندیغنی ایضاح ایتمکده در .

سوزک خلاصه سی هر انسانده بر وجدان استعدادی (قوه قابله)
واردرکه محیطی تشکیل ایدن عامللرک تأثیریله وجدان فعلی به
انقلاب ایدر . وجدان ایسه بر معیار نفسیدرکه اقوال و افعالک حسن
وقبح ، منفعت و مضرت نقطه نظرندن قیمتلری اونکله اولچولور .

سوییه مغویه و فکریه سی ده ، افرادندن هر برینک مرتبه مأمور-
قیله آز جوق متناسب بولنه بیلوردی .

ایشته اروقیت هیئت اجتماعی عثمانیه نیک عالی ، اک منور صنفی
تمثیل ایدن بو هیئت ممتاز قلمیه نیک قیمت اجتماعی سی بوندن عبارت
ایدی . واقعا بوصف میاننده پک ممتاز شخصیتلر یتشمش ایسه ده ،
معروض قالدقلمری رقابت خصمانه و کین وحسد سابقه سیله اقتدار
ومزیتلری نسبتندہ وطنه فائده بخش اوله مدیلر .

مملکتک مقدراتنه تقریباً بر عصر حاکم اولان بوصف ممتازک
اداره مملکت خصوصندہ کی اهلیتی ده مع التأسف قیمت اجتماعی سنندن
پک فرقلی اوله مامشدر . چونکه ، محیط اقلامدن متولد عدم جسارت
الجا آیتله بر مسئولیت حقیقیه بی درعهد ایتمک هیچ بر وقت جرأت
ایده مدیک کبی ، فقدانی عزم و اهلیتته انضمام ایدن تقصاتی وقوفی
حسیله ده مؤسسات ملیه بی اصلاح ایده مدیکندن ، کندیسنجه اولدینی
قدر مملکتجه ده مجهول مؤسسات اجنبیه نیک تأسیس وتشکیلنی ترجیح
ایله مشدر .

حالبوکه ، بر مملکتک مؤسساتی اک معزز ، اک ذقیمت میراث
ملیسنی تمثیل ایتدیکنی و مؤسسات ملیه نیک ترکی موجودیت ملیه دن ده
فراغتی متضمن اولدیغنی آکلایه مامشدر .

بو سیله اصول اداره مرکزیه رجالی مجدد دکل ، بلکه جسارتی
جهالتی ایله متناسب بر هیئت بدعه اولمش ایدی ، اساساً بو هیئتک
الندن کله بیان اجرا آت یکانده بوندن عبارت ایدی . چونکه هیچ
بر سی جدی بی ، هیچ بر اهلیت حقیقیه بی ، وسائط و احتیاجاتک
تظمیننه متعلق هیچ بر ادراک عالی بی استلزام ایتمدیکندن ، ممالک
غریبه ده موجود بالجله اختراعاتک قبولی ، عالم اختلافده نام بلند
ایله اشتهارینه عامل کافی بولیوردی .

بوندن بشقه اجراءات واقعه اندیشنه مسئولیتده تمامیله توافق
ایدیوردی . زیرا مملکتده ادخال اولنان مآثر مخترعه نیک منشأغریسنندن
متحصل قیمت افسونکارانه ، هر نوع آثار اجنبیه بی جلب و ترویج
ایدنلری آزاده عجز و اتمام و مسئولیت بولندیرمقله برابر مملکتده
امیدلر بخش ایدیوردی .

آنجق ؛ بو امیدلر بی اساس و سریع الزوال اولدقلمدن جوق
کچمکسنزین الیم برانکسار خیاله مبدل اولیوردی . مع مافیہ ، قبول
وترویج اختراعات کیفیتک تمادی تکرری ، لایستقطع دوچار ضعف
اولان برامیدمهمک ادا مهنه خادم اولدیغندن ، هیچ بر وجهله کسب
صلاح ایتمین مملکتک احوال اسفنا کنه کمال صبر ایله تحمله مدار
اولیوردی .

ایشته بو طرز اجراءات ایله اک شدتلی بر اداره معلقه زماننده بیله
ذوالوجهین اولمقدن خالی قالمش اولان حکومت سابقه عثمانیه مطلقیت
اداره بی تمثیل ایتمش اولسننه رغماً سابقه عجز ایله وظیفه طبیعیه بی